Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Aloite syöpätautien asiakasraadin perustamisesta; E-M Strömsholm (RKP)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 60

Valmistelija Niemistö Riku
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Aluevaltuutettu Eva-Maria Strömsholm on 2.6.2025 jättänyt aloitteen koskien syöpätautien asiakasraadin perustamista Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

Aloitteen tekijä esittää, että Pohjanmaan hyvinvointialue perustaa syöpätautien asiakasraadin, jonka tehtävänä on tuoda syöpäpotilaiden ja heidän läheistensä näkökulmat mukaan hoidon ja palvelujen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Tavoitteena on kehittää syövän hoitoa ja palveluja potilaslähtöisemmiksi koko hoitopolun ajan, mukaan lukien palliatiivinen hoito. Asiakasraati tulisi rakentaa ja toteuttaa yhteistyössä Pohjanmaan Syöpäyhdistyksen kanssa.

Aloitteentekijän kohderyhmä ja osallisuuden vahvistaminen ovat tärkeitä teemoja. Uusien syöpätausten ennustetaan lisääntyvän huomattavasti tulevina vuosina väestön ikääntyessä ja diagnostiikan ja seulontojen kehittyessä.

Pohjanmaan hyvinvointialueella on ollut asiakasraateja mutta niistä on luovuttu. Toimineet asiakasraadit olivat lasten, nuorten ja perheiden asiakasraati, työikäisten asiakasraati, ikäihmisten asiakasraati sekä monikulttuurisuusraati. Asiakasraadeista luopumisen perusteena oli paitsi taloudellisia tekijöitä myös niiden osittainen päällekkäisyys vaikuttamistoimielinten erityisesti vanhuusneuvoston ja nuorisovaltuuston suhteen.

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) §29 määrittelee, että hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä tulee olla oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä. Lain mukaan osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää järjestämällä esimerkiksi asukasraateja.

Pohjanmaan hyvinvointialueen voimassa olevan hallintosäännön §32 mukaisesti Pohjanmaan hyvinvointialueella toimii asukaspaneeli. Aluehallitus hyväksyi 16.2.2026 asukaspaneelille toimintasäännön, joissa todetaan muun muassa sen tehtävät, jäsenten lukumäärä ja valintatapa sekä toimikausi.

Tuoreen kansallisen syöpästrategian 2026-2035 toimeenpanon tiekartassa vuosille 2026-2031 asetetaan tavoitteeksi syövän hoitoon liittyvä asiakas- ja potilasraadin perustaminen hyvinvointialueille. Läntisen syöpäkeskuksen (Fican West) yhteydessä toimii syöpäpotilaiden asiakasraati, joka on mukana kehittämässä keskuksen toimintaa. Pohjanmaan hyvinvointialue on mukana keskuksen toiminnassa, syöpätautien poliklinikka ja päiväosasto tekee heidän kanssaan jatkuvaa yhteistyötä. Asiakasraadin tekemät ehdotukset tulevat sitä kautta myös Pohjanmaan hyvinvointialueelle tiedoksi. Asiakasraati muun muassa kommentoi, kolmen hyvinvointialueen (Satakunta, Pohjanmaa ja Varsinais-Suomi) yhteisiä potilasohjeita.

Vastauksena aloitteentekijän aloitteeseen todetaan, että ei ole syytä perustaa sairausryhmäkohtaista pysyvää asiakasraatia. Syöpätautien poliklinikalta ja päiväosastolta saadun tiedon perusteella heillä ei ole osaamista ja resurssia erillisen asiakasraadin käynnistämiseen. Sen sijaan voidaan harkita syöpätauteihin liittyvää asukaspaneelia. Asukaspaneelin ideana on järjestää aihekohtaisia kertaluontoisia tilaisuuksia. Kokoontumisia voi olla teemakohtaisesti 1-3 kertaa. Asukaspaneelin toimintasäännön mukaan se järjestetään joko toiminnan kehittämisen tarpeesta tai tarpeesta osallistaa asukkaita päätöksentekoon. Asukaspaneelin aihe voi nousta myös joko valtuutettujen tai kansalaisten aloitteesta. Syöpään liittyvän asukaspaneelin järjestäminen voisi olla luontevaa toteuttaa yhteistyössä järjestökentän, esimerkiksi Pohjanmaan syöpäyhdistyksen kanssa. Syöpäyhdistys tekee jo nykyisellään yhteistyötä

hyvinvointialueen onkologian kanssa. Syöpätautien poliklinikka ja päiväosasto voi olla mukana luomassa teeman mukaan sisältöä asukaspaneelin oman asiantuntemuksensa pohjalta. Järjestöjen tuottamaa arvokasta tietoa potilaiden ja asiakkaiden tilanteesta ja palveluista saadaan myös järjestövuoropuhelun kautta. Aloitteen mukainen syöpäpotilaiden sekä heidän läheistensä kanssa toteutettava asukaspaneeli on tärkeä ja sen järjestäminen otetaan harkintaan suunniteltaessa tulevia asukaspaneeleita.

Sektorijohtaja työikäiset Niemistö Riku
ehdottaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto päättää antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluehallitukselle valtuuston jatkokäsittelyä varten.

Päätös:
Jaosto hyväksyi ehdotuksen.

Aluehallitus 23.11.2026
ÖVPH/4267/00.02.00/2025

Valmistelija Niemistö Riku
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 195 6815, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Sektorijohtaja työikäiset Niemistö Riku

1. ehdottaa, että aloitevastaukseen merkitään, että käynnistetään syöpätauteihin liittyvän asiakaspaneelin valmistelu
2. ehdottaa, että aluehallitus päättää antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluevaltuustolle. Hallitus ehdottaa valtuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös:

Liitteet

Liite 1 Aloite syöpätautien asiakasraadin perustamisesta

Oheisaineisto